

**UNIVERSITAT
JAUME·I**

TREBALL FINAL DE GRAU EN MESTRE/A D'EDUCACIÓ INFANTIL

L'EDUCACIÓ VIÀRIA EN EL MARC D'INFANTIL

Nom de l'alumne/a: Judith Soria Forrat

Nom del tutor/a de TFG: Sara Prades Plaza

Àrea de Coneixement: Didàctica de les Ciències Socials

Curs acadèmic: 2018/2019

ÍNDIX

1. Resum.....	1
2. Justificació.....	1
3. Introducció teòrica.....	2
4. Metodologia.....	3
4.1. Mesures d'intervenció i col·laboració amb les famílies.....	5
5. Resultats.....	7
6. Conclusions.....	19
7. Bibliografia i web grafia.....	20
8. Annexes.....	20

1. Resum

Diàriament la societat està exposada al tràfic, indicacions i signes d'alerta dels quals s'ha de ser previnguts i s'han de conèixer per a poder desplaçar-se de forma segura i autònoma a les vies evitant així riscos d'accidents. Per això, l'objectiu d'aquest projecte és proporcionar als nens i nenes d'infantil els coneixements necessaris sobre Educació Viària, perquè siguin capaços de protegir la seua integritat física així com la dels altres en el seu desenvolupament quotidià a les vies públiques tant com a vianants, conductors de bicicleta, com passatgers.

Així doncs, mitjançant aquest projecte s'ha conscienciat als nens i nenes sobre la importància que adquireixen les seues actuacions com a ocupants de les vies públiques així com les repercussions que se'n deriven d'elles, fomentant d'aquesta manera mesures de prevenció de riscos des de la infància.

Tot això s'ha aconseguit treballant els continguts viaris d'una manera atractiva, activa i significativa per mitjà del contacte directe amb la realitat i el plantejament de situacions que els permeten reflexionar i valorar la importància d'adquirir uns hàbits responsables, solidaris i segurs com a ocupants de les vies. Per a garantir el compliment dels objectius plantejats s'ha realitzat una valoració, reflexió i avaluació, tant dels nens i nenes com de la pròpia pràctica docent i la programació - projecte.

Paraules clau: Vies públiques, seguretat, reflexió i responsabilitat.

2. Justificació

A través d'aquest Treball Final de Grau es proposa un projecte que tracta sobre l'educació viària, amb l'objectiu que els xiquets i xiquetes d'infantil sàpiguin identificar les fonts de risc amb les quals s'han de desenvolupar quotidianament en el context viari en el qual es mouen i adquirisquen unes actituds i conductes de seguretat que els permeten evitar aquests riscos.

La creixent motorització dels desplaçaments ha convertit el trànsit en un ambient més hostil, sobretot per als usuaris més vulnerables com són els nens i nenes, siga com a vianants, passatgers o ciclistes, causant conseqüències negatives com lesions o morts produïts per sinistres. Per això, s'ha de conscienciar als xiquets i xiquetes sobre la importància d'adoptar uns comportaments i hàbits responsables enfront d'un ambient tan advers, ja que l'entorn en el qual es desplacen, generalment, no considera les seues característiques. Cal millorar, doncs, les seues conductes com a usuaris de les vies públiques i com a conseqüència, la seguretat en elles fomentant en els/les alumnes la responsabilitat en l'ús de la via. Per això s'ha de començar des de l'etapa d'infantil, des de l'escola i també des de casa, a ensenyar-los a fer un ús adequat d'aquesta, transmetent no sols els coneixements bàsics de les normes de circulació, regles i senyals, sinó que també donant a conèixer mesures de prevenció i de seguretat perquè desenvolupen pràctiques d'autoprotecció. Així doncs, és important promoure actituds positives cap a una bona educació viària, ensenyant-los a desplaçar-

se i a compartir la via pública, ja que les persones hem d'aprendre a viure en societat i això comporta el desenvolupament d'una sèrie de valors i normes. Com afirma Ocio (com es va citar en Trillo, 2014):

l'educació viària és imprescindible per a aconseguir una educació ciutadana integradora de tots els principis que fomenten la convivència, la tolerància, la solidaritat, el respecte, la responsabilitat i que, en definitiva, siga una via que servisca per a afavorir les relacions humanes a la via pública (p. 134).

Per tot això, l'educació és un mecanisme fonamental en el qual els/les mestres adquireixen un paper essencial, ja que ajuden i orienten als xiquets i xiquetes en la creació de valors, actituds i hàbits viaris per a aconseguir un comportament positiu cap a la seguretat a les vies.

3. Introducció teòrica

La família i l'escola són agents importants en la formació dels xiquets i xiquetes, ja que són els primers grups socials de pertinença (RD 1630/2006, de 29 de desembre, p. 291).

Per això és essencial que des de les institucions educatives, i en col·laboració amb les famílies, s'oferisca una educació que tinga en compte l'educació viària a través de valors possibilitant un trànsit més segur, responsable i saludable. D'aquesta manera s'afavorirà el desenvolupament personal i integral dels xiquets i xiquetes formant així una societat més cívica i respectuosa. Méndez (com es va citar en Chernes, 2017), afirma que l'educació viària ha de ser aplicada des dels primers graus promovent així capacitats, valors i actituds que els permeten aprendre a protegir la seua integritat i a participar en la construcció de la seua ciutadania, assumint els seus drets i responsabilitats enfront de les situacions de risc que atempten contra la seua vida.

De la mateixa manera, Petion (com es va citar en Chernes, 2017), senyala que aplicar-la des d'edats primerenques té com a objectiu adquirir un major coneixement a fi de desenvolupar aptituds, destreses i hàbits que els permeten actuar de manera raonada respectant les normes de trànsit. Així s'afavorirà la formació integral dels nens i nenes.

Per una altra banda, la Llei Orgànica 8/2013, del 9 de desembre, per a la Millora de la Qualitat Educativa (LOMCE) estableix la seguretat viària com una matèria que s'ha de tractar en el currículum escolar. Així, en el DECRET 38/2008, de 28 de març, del Consell, pel qual s'estableix el currículum del segon cicle de l'Educació Infantil a la Comunitat Valenciana, l'article 7, autonomia pedagògica dels centres contempla que:

la conselleria competent en matèria d'educació fomentarà que les programacions didàctiques desenvolupen el currículum des de la perspectiva de la tolerància, la solidaritat, la responsabilitat (particularment en el consum i en el comportament viari), la pau, la salut, la sostenibilitat i la igualtat entre els sexes, facilitant el desenvolupament intel·lectual, afectiu

i social de les xiquetes i dels xiquets, i ajudant-los a relacionar-se amb els altres i a aprendre les pautes elementals de convivència (p. 55020).

D'acord amb aquesta llei, l'educació viària és un tema que ha d'estar present a les aules d'infantil i que s'ha de tractar de forma transversal per poder aconseguir un canvi de la conducta i els hàbits dels/les alumnes a les vies públiques.

Malgrat que els continguts viaris es treballen a les escoles, només es fa de manera puntual, quan es vol treballar aquest tema, i no de manera continuada al llarg del curs. Això pot ser degut a diversos motius, o bé que no se li dóna la importància que requereix o que els docents no disposen dels coneixements necessaris, ja que no tenen una formació específica ni una implicació suficient. Per això és tan important que la comunitat educativa adquireixca una actitud activa i positiva a més d'una organització i coordinació amb els membres de la comunitat, i compte amb materials necessaris per a facilitar aquesta intervenció (Bisquerra, 1996).

Però l'educació no és l'únic factor que pot millorar les condicions de seguretat viària. És necessària la col·laboració de la societat en general per mitjà d'altres aspectes de suport com la implementació de programes d'intervenció d'educació viària orientats cap a les necessitats específiques dels xiquets i xiquetes, l'organització d'activitats, tallers i jocs didàctics en els quals puguin posar en pràctica els seus coneixements, campanyes de seguretat viària de sensibilització, etc. per a aconseguir canvis de comportaments en els nens i nenes. La finalitat de la informació sobre educació viària és proporcionar a tots els xiquets i xiquetes una educació que afavorisca el seu desenvolupament personal, la salut i qualitat de vida, evitant els accidents de trànsit (Poó, López, Tosi, Nucciarone i Ledesma, 2015).

Així, doncs, són diversos els autors que afirmen que gràcies a la col·laboració i ajuda d'aquestes campanyes i programes d'intervenció, hi ha hagut una reducció de les taxes de sinistres i lesions (Nazif, 2011).

4. Metodologia

Aquest projecte s'ha dut a terme amb xiquets i xiquetes del segon cicle d'Educació Infantil, més concretament, amb nens i nenes de 5 anys, ja que a aquesta edat tenen la capacitat suficient per a dialogar i arribar a conclusions a través de la reflexió a més de tenir consciència sobre l'entorn que els envolta, les normes que el regulen i la seua responsabilitat enfront d'ell.

Així doncs, el paper del mestre/a és fonamental en l'educació dels nens i nenes, ja que és qui ha d'acompanyar als seus alumnes en el seu procés educatiu. Per això, durant totes les sessions que s'han dut a terme, s'ha ajudat als xiquets i xiquetes en aquells moments necessaris per a facilitar i potenciar al màxim el seu desenvolupament motriu, afectiu, social i cognitiu. Per a això, s'ha adoptat una actitud de respecte on s'ha atès i donat resposta a les seues demandes i necessitats, establint un clima afectuós i favorable durant tot el procés. A més, s'ha donat l'oportunitat de poder expressar

les seues opinions i els seus sentiments, sense por a cometre errors fomentant així el sentiment de seguretat en si mateix i la seua autoestima i transmetent, al mateix temps, seguretat i confiança. Tanmateix, s'ha motivat i s'ha estimulat en tot moment als nens i nenes, potenciant la seua implicació i col·laboració a través de preguntes, reforços positius i convidant-los a investigar, a aprendre i a construir el seu propi aprenentatge, relacionant les seues experiències prèvies amb els nous coneixements. A més, s'ha respectat sempre els ritmes de cadascú, fent que foren capaços de descobrir les seues pròpies possibilitats d'acció, expressió i comunicació tant en els seus interessos com en els seus sentiments.

Respecte a les sessions, s'ha treballat a través d'una metodologia activa on, no solament de forma transversal, sinó també per mitjà de sessions planificades s'han tractat aspectes lligats a l'Educació Viària. Tot això s'ha fet a través d'experiències vivencials, jocs i dinàmiques, d'una manera lúdica i divertida amb la finalitat de generar uns hàbits i comportaments correctes que pogueren arribar a interioritzar. Així, es pretenia que aprengueren que l'educació viària implica interactuar amb els altres en un espai compartit on han de tindre en compte i respectar els altres. A més, després de cada sessió ha tingut lloc una assemblea o espai de diàleg amb una durada de vint minuts aproximadament, on han pogut expressar i opinar lliurement sobre el que han treballat, reflexionant així sobre tot allò que han après en cada una d'elles. També s'han plantejat situacions on podien raonar sobre aquells problemes als quals s'enfronten diàriament i han compartit les seues vivències quotidianes, aportant possibles solucions i analitzant les actituds correctes i les incorrectes. Aquest espai ha ajudat a desenvolupar el seu pensament i a potenciar la seua capacitat reflexiva partint del seu nivell maduratiu i de la realitat en la qual viuen, ja que han compartit les seues idees ampliant els seus coneixements d'una forma significativa. Per tant, a través d'aquesta metodologia s'ha fomentat la interacció, la participació i la reflexió en grup, afavorint el desenvolupament integral dels nens i nenes.

A més, en les sessions en les quals han participat les famílies, una vegada acabada l'activitat, s'ha aprofitat l'espai de diàleg posterior perquè els pares i les mares pogueren comunicar com s'havia desenvolupat l'activitat, si els havia agradat als xiquets i xiquetes i si havia sigut adequada i adaptada a l'edat i característiques dels nens i nenes. A més, feien propostes de millora i aportaven la seua opinió personal sobre tot allò que creien convenient per a poder millorar la pràctica.

Quant a la distribució grupal de les activitats, algunes s'han realitzat en grups reduïts, altres en gran grup i altres de manera més autònoma. S'ha combinat aquestes formes de treball, ja que cadascuna ha aportat uns aprenentatges i uns beneficis diferents. Per exemple, les activitats més individualitzades han proporcionat un desenvolupament més personal als nens/nenes i, a través de les activitats en equip els/les alumnes han après a treballar de manera cooperativa respectant certes normes i aprenent a compartir i ajudar als altres.

Quant a l'organització dels espais, cal destacar que aquest projecte ha tingut lloc al CEIP Jaume I, localitzat a Castelló de la Plana, concretament a l'adreça Camí Vell de l'Alcora, 15. Els espais on han tingut lloc les activitats han estat adaptats i han respost a les necessitats i les característiques dels nens i nenes. Aquestes s'han dut a terme en espais amplis i lliures d'obstacles que han permès desenvolupar-les de manera fluida i on els xiquets i xiquetes han pogut estar còmodes i tranquils. Tanmateix, s'han utilitzat espais oberts i tancats, segons el tipus d'activitat, ja que cada un ha brindat unes possibilitats. Així doncs, algunes s'han realitzat a l'aula de cinc anys, modificant i organitzant el mobiliari segons l'activitat que es portava a terme. Però també s'han utilitzat altres espais com el hall d'infantil, el pati de l'escola i el parc municipal d'Educació Viària de la Policia Local de Castelló.

Respecte a l'organització del temps, aquest projecte s'ha dut a terme durant quatre setmanes. Cada activitat ha constat de dues parts. En la primera s'ha desenvolupat la pròpia activitat i, en la segona, s'ha dut a terme una xicoteta assemblea. A més, han tingut lloc abans del pati, ja que els xiquets i xiquetes estaven més tranquils i tenien una actitud més receptiva. L'hora d'acabament depenia de la durada de cada activitat més els vint minuts que s'afegien de l'assemblea que es realitzava posteriorment a cada una d'elles. Respecte a l'excursió, com que va tindre lloc fora del centre escolar, tenia un horari diferent, des de les 9.30 h fins a les 12.00 h, que es va tornar a l'escola per a fer l'assemblea posterior.

4.1. Mesures d'intervenció i col·laboració amb les famílies

L'educació és un procés molt llarg que comença per la família i després per l'escola i es necessita les dues parts per aconseguir un complet desenvolupament educatiu i personal del xiquet/xiqueta. Tant l'escola com la família tenen un objectiu en comú que és el desenvolupament global i harmònic dels nens/nenes i, per aconseguir-ho, han d'organitzar-se i estructurar-se realitzant una tasca compartida, de manera que es facilite la consecució d'aquest objectiu principal. Per això, en aquest projecte s'ha tingut en compte la participació i la col·laboració de les famílies en l'educació dels nens i nenes, establint una relació cordial entre docent i pares/mares per tal de fer una tasca efectiva i completa. D'aquesta manera s'ha generat un clima de confiança que ha permès potenciar al màxim el desenvolupament dels/les alumnes.

Així doncs, per a les sessions programades en aquest projecte s'ha oferit a les famílies l'oportunitat de participar activament en determinades activitats, proporcionant així ocasions i espais on poder col·laborar, intercanviar i compartir amb els nens/nenes i mestres experiències quotidianes. Cal dir que el nombre màxim de familiars participants era de dues persones. Quan desitjaven participar en alguna activitat ho comunicaven prèviament (uns dies abans) anotant el seu nom a una llista que hi havia a l'entrada de l'aula (annex 1). Tanmateix, se'ls ha proporcionat un full on apareixia explicada l'activitat en la qual havien de participar per tal de poder preparar-la per a, posteriorment, dur-la a terme a l'aula. A més, s'ha realitzat un taller de pares/mares, on han pogut col·laborar en l'elaboració del material per a les diferents activitats i per a això, han acudit a l'escola quan han pogut i ho han

desitjat (dintre de la jornada escolar perquè si necessitaven ajuda poder oferir-la, i uns dies abans de les sessions en les quals s'utilitzava el material perquè estiguera tot preparat).

Així doncs, s'ha establert una comunicació continuada entre pares/mares i mestra on s'han intercanviat pensaments, s'han compartit inquietuds i s'ha intercanviat informació sobre els seus fills/filles. A més, s'ha aprofitat qualsevol moment i espai per a poder fer aquests intercanvis d'informació, ja que és important que les famílies sàpiguen el que fan els seus fills i filles a l'escola. Així mateix, perquè els familiars estigueren informats sobre com es duria a terme aquest projecte s'han realitzat dues convocatòries de pares/mares. La primera va tindre lloc abans d'iniciar el projecte i l'última, una vegada finalitzat aquest. Per a fer-los saber sobre aquestes convocatòries se'ls ho va comunicar a través de circulars (annex 2). En la primera reunió es va informar sobre la importància de dur a terme aquest projecte, sobre quina era la seua finalitat, la programació que es duria a terme per a poder conèixer quines activitats es realitzarien, en quines d'elles podrien participar els familiars, com podrien fer-ho i quan, com serien aquestes activitats, quina seria la metodologia emprada i quins objectius es perseguirien. A més, es va informar sobre l'excursió que es faria al Parc d'Educació Viària, expressant-los que se'ls repartiria una circular (annex 3) a ells i elles a través dels seus fills i filles una setmana abans de realitzar-la i així assabentar-los sobre tot allò que era convenient per a poder realitzar l'eixida i autoritzar els seus fills i filles per a eixir del centre escolar.

En la segona i última reunió es va fer una valoració sobre com s'havien desenvolupat les sessions del projecte. Tanmateix es va fer una valoració i una reflexió general sobre tot allò que s'havia observat en els/les alumnes, quins coneixements havien adquirit, com havia sigut el seu procés i la seua evolució al llarg del projecte, tot allò que s'haguera pogut millorar, si hi havia hagut algun conflicte i, en definitiva, si creien que el projecte havia sigut eficaç i havia permés als nens i nenes aprendre realment sobre Educació Viària. També van contar com havia sigut la seua experiència com a participants en el projecte, com s'havien sentit i com els havia resultat el clima d'aula. Finalment, es va entregar als familiars l'entrevista realitzada a l'inici del projecte (annex 4) per a poder comparar els resultats i poder comprovar, després de les diferents sessions, en quina mesura els nens i nenes havien augmentat els seus coneixements sobre Educació Viària.

També s'han aprofitat els moments d'entrada i eixida de l'escola per tal de comunicar qualsevol qüestió rellevant als familiars, com per exemple, fer algun recordatori important o acordar amb ells i elles aquelles activitats en les quals participarien. Així doncs, s'ha treballat de forma conjunta i coordinada, de manera que tots i totes han estat involucrats/involucrades per tal d'afavorir i enriquir el procés educatiu dels nens/nenes i contribuir al desenvolupament intel·lectual, social i emocional d'aquests.

5. Resultats

Per a poder aconseguir els objectius plantejats en aquest projecte s'han realitzat una varietat d'activitats. Aquestes són les següents:

Activitat 1	Títol: Parxís viari
Tipus: Joc	Agrupació: Petits grups i parelles
Lloc: Pati de l'escola	Durada: 1 hora
Participants: Alumnes, mestra i familiars	
Objectius:	
<ul style="list-style-type: none">- Associar cada senyal de tràfic amb aquella conducta que s'hauria d'adoptar enfront d'ell.- Proposar conductes i actituds enfront de determinades situacions.- Conèixer i identificar els elements viaris i senyals de tràfic que apareixen.- Reconèixer la funció dels elements viaris i senyals de tràfic que es tracten.- Ordenar adequadament les imatges de les conductes.	
Continguts:	
<ul style="list-style-type: none">- El desenvolupament del joc protagonitzat com a mitjà per a conèixer la realitat.- L'adquisició d'hàbits adequats per a evitar situacions de perill i la sol·licitud d'ajuda davant d'ell.- La valoració i el respecte de les normes que regeixen la convivència en els grups socials a què pertanyen.- La construcció dels significats culturals dels elements de la realitat i del medi en què viuen.- Els senyals de tràfic i la seua importància.- Normes bàsiques de tràfic com a vianants i conductors.	
Desenvolupament: Prèviament a la sessió, es va dibuixar sobre el sòl del pati dos recorreguts circulars amb caselles representant un parxís viari. En les caselles hi havia diferents elements viaris i senyals de tràfic, un en cada casella, com el senyal de STOP, semàfor en roig (un per a vianants i l'altre per a vehicles), semàfor en verd (un per a vianants i l'altre per a vehicles), senyal de cedir el pas, senyal de circulació prohibida, senyal d'entrada prohibida, senyal de sentit obligatori i pas per a vianants. Després es va dividir als/les alumnes en dos grups i cada un es va col·locar a un recorregut diferent. Una vegada distribuïts, cada grup es va posar per parelles. Per a poder començar el recorregut, la primera parella va llançar el dau (elaborat prèviament per la mestra i els familiars) que contenia, per uns costats un cercle petit i per uns altres, dos cercles petits representant que podien avançar una o dues caselles respectivament. Així doncs, quan una parella llançava el dau, havia de recórrer les caselles corresponents i situar-se damunt del dibuix que hi havia en cada una. Una vegada col·locades al lloc havien de dir quina conducta haurien d'adoptar enfront d'eixe senyal i, posteriorment eixir del recorregut i dirigir-se on estaven situades unes imatges. Una vegada allí, havien d'ordenar i formar unes imatges que estaven dividides en vuit vinyetes sobre les conductes que s'haurien d'adoptar per a cada senyal simulant un trencaclosques (annex 5). Abans de començar el joc es van explicar les conductes que apareixen	

en cada imatge. Les vinyetes de dos conductes estaven barrejades per afegir complexitat al joc. Així doncs, tenien cinquanta segons per a formar la imatge correctament. Si en eixe temps no eren capaços de formar-la adequadament, havien de tornar a la seua casella i esperar el seu torn per a intentar formar de nou la mateixa imatge. No podien continuar el recorregut fins que no muntaren la imatge correctament. Si, per contra, aconseguien formar-la en el temps establert, tornaven a la seua casella i esperaven el seu torn per a llançar el dau i passar a la següent casella.

Observacions: Els familiars van participar ajudant a la mestra a dibuixar els recorreguts, a l'hora de dirigir els dos grups, ajudant als nens i nenes a prendre decisions per a actuar enfront de determinades situacions i ajudant-los a formar els trencaclosques.

Recursos i materials: Guix, dau de paper i imatges de les conductes.

Avaluació:

- Han associat els senyals de tràfic i elements viaris amb aquelles conductes que s'haurien d'adoptar enfront d'ells?
- Han proposat conductes i actituds enfront de les situacions plantejades?
- Han conegut i identificat els elements viaris i senyals de tràfic que han aparegut?
- Han reconegut la funció dels elements viaris i senyals de tràfic tractats?
- Han ordenat adequadament les imatges de les conductes?

Activitat 2

Títol: Visitem el Parc d'Educació Viària

Tipus: Excursió

Agrupació: Gran grup i individual

Lloc: Parc d'Educació Viària de la Policia Local de Castelló

Durada: 2 hores i 30 minuts

Participants: Alumnes, mestra, agents de policia i conductor d'autobús

Objectius:

- Reconéixer els diferents senyals de tràfic que apareixen relatives a cada sistema de conducció (vianants i conductors de bicicleta).
- Actuar de forma responsable respectant els senyals i les normes de tràfic.
- Fer un ús adequat i responsable dels elements de seguretat.

Continguts:

- L'adquisició d'hàbits adequats per a evitar situacions de perill i la sol·licitud d'ajuda davant d'ell.
- Normes bàsiques de tràfic com a ocupants de bicicletes i el seu compliment.
- Les normes de convivència i el seu compliment.
- Els senyals de tràfic i la seua importància.
- Els elements de les vies públiques: carretera, carrer i vorera, i els seus perills.
- La construcció dels significats culturals dels elements de la realitat i del medi en què viuen.

Desenvolupament: Aquesta activitat va consistir a realitzar una excursió per a visitar el Parc d'Educació Viària de Castelló. Es va aprofitar que l'excursió era en autobús per a recordar les normes que havien de complir com a passatgers. Una vegada allí, els xiquets i xiquetes van rebre

una xerrada formativa per part d'un agent de la Policia Local sobre les normes de tràfic i van observar un vídeo per a recolzar allò que s'havia explicat i ho entengueren amb més facilitat. Després, van anar a visitar el circuit urbà simulat per a familiaritzar-se amb els senyals de tràfic d'aquest. Una vegada van observar tot allò que formava el circuit, cadascú va agafar una bicicleta o un tricicle, i el van recórrer, diverses vegades, per a comprovar si havien entès, complien i respectaven totes les normes i senyals d'aquest. Una vegada finalitzat el recorregut, se'ls va donar un llibret on van pintar alguns senyals de tràfic i van apegar uns adhesius d'uns senyals sobre una imatge d'un carrer al lloc corresponent.

Finalment, es va tornar a l'escola i es va realitzar una xicoteta assemblea on es va parlar sobre el que s'havia fet a l'excursió aportant les seues opinions sobre si els havia resultat agradable o no, com s'havien sentit i si alguna cosa els havia resultat més difícil, per tal de recordar tot el que havien après durant l'excursió.

Recursos i materials: Bicicletes, tricicles, cascs, llibrets, colors, adhesius, ordinador, projector, pissarra digital i vídeo sobre Educació Viària (<https://www.youtube.com/watch?v=LQSQI3ej9c0>).

Avaluació:

- Han reconegut els diferents senyals de tràfic que han aparegut relatius a cada sistema de conducció (vianants i conductors de bicicleta)?
- Han actuat de forma responsable respectant els senyals i les normes de tràfic?
- Han fet un ús adequat i responsable dels elements de seguretat?

Activitat 3

Tipus: Conte i resolució de conflictes

Lloc: Aula de 5 anys

Participants: Alumnes, mestra i familiars

Objectius:

- Identificar les conductes adequades que apareixen al conte.
- Reflexionar sobre aquelles formes d'actuar que s'haurien d'adoptar enfront d'una determinada situació.
- Conèixer quina és la funció dels elements viaris treballats.
- Conèixer la funció que tenen els diferents senyals de tràfic que apareixen.
- Esbrinar quina és la funció que exerceixen els elements de seguretat tractats.

Continguts:

- L'adquisició d'hàbits adequats per a evitar situacions de perill i la sol·licitud d'ajuda davant d'ell.
- La construcció dels significats culturals dels elements de la realitat i del medi en què viuen.
- El descobriment de la llengua oral com a mitjà per a informar-se, per a aprendre i per a pensar.
- Normes bàsiques de tràfic com a vianants, conductors i passatgers i el seu compliment.
- Els senyals de tràfic i la seua importància.

Títol: Què faries si...?

Agrupació: Gran grup i parelles

Durada: 1 hora

- Els elements de seguretat.

- Els elements de les vies públiques: carretera, carrer i vorera, i els seus perills.

Desenvolupament: Per a començar l'activitat es va llegir un conte anomenat Júlia, Ànec i l'espia (annex 6) que parla sobre les conductes que adopten uns personatges quan es desplacen per les vies. Una vegada llegit, es va realitzar una sèrie de preguntes als xiquets i xiquetes sobre aquest (annex 7). Posteriorment, es van col·locar a terra formant un cercle i al mig d'aquest es van deixar diverses targetes distribuïdes (realitzades per la mestra i els familiars prèviament) on, a la part superior, apareixia escrit: què faries si...? Així doncs, una vegada distribuïts en parelles, la primera que va començar va agafar una targeta i va llegir el que apareixia a la part superior i després el que posava a la seua part inferior. A aquesta part de la targeta apareixia escrita una frase relacionada amb diverses conductes referides a comportaments i actituds viàries (annex 8). Una vegada llegida la frase responien segons el que ells i elles creien que farien en aquelles situacions, reflexionant i explicant per què ho farien. La següent parella podia agafar la seua targeta una vegada la parella anterior havia acabat.

Observacions: Els familiars van participar de diverses maneres com llegint el conte, proposant diferents preguntes sobre aquest perquè els nens i nenes pogueren reflexionar, ajudant-los a llegir les targetes, a resoldre algunes situacions plantejades i proposant noves situacions.

Recursos i materials: Conte de Júlia, Ànec i l'espia imprès i targetes amb les situacions plantejades.

Avaluació:

- Han identificat les conductes adequades que han aparegut al conte?

- Han reflexionat sobre aquelles formes d'actuar que s'haurien d'adoptar enfront de les situacions plantejades?

- Han conegut quina és la funció dels elements viaris treballats?

- Han conegut la funció que tenen els diferents senyals de tràfic que han aparegut?

- Han esbrinat quina és la funció que exerceixen els elements de seguretat tractats?

Activitat 4

Tipus: Taller

Lloc: Aula de 5 anys

Participants: Alumnes, mestra i familiars

Objectius:

- Reconèixer els colors que formen els senyals de tràfic treballats.

- Reconèixer la forma que té cada senyal de tràfic treballat.

- Reconèixer el símbol o dibuix que componen els senyals de tràfic tractats.

Continguts:

Títol: Mans a l'obra

Agrupació: Petits grups

Durada: 1 hora

- Les propietats i relacions d'objectes i col·leccions: color, forma, grandària, semblances i diferències.
- La valoració i el respecte de les normes que regeixen la convivència en els grups socials a què pertanyen.
- La construcció dels significats culturals dels elements de la realitat i del medi en què viuen.
- El descobriment del llenguatge plàstic com a mitjà de comunicació i representació.
- Els senyals de tràfic i la seua importància.

Desenvolupament: Aquesta activitat va consistir a elaborar diversos senyals de tràfic (annex 9) a partir de trossets menuts de paperets de diferents colors, segons el tipus de senyal. A més van elaborar unes gorres d'agents de policia. Per a això, es va dividir als nens/nenes en diversos grups i uns van crear els senyals i els altres, les gorres dels agents. Per a elaborar els senyals se'ls va repartir una imatge d'un senyal diferent a cada grup perquè l'observaren. Després se'ls va donar un tros de cartó i unes caixetes amb els paperets retallats prèviament. Així doncs, van retallar el cartó, van dibuixar els elements necessaris d'aquests i, finalment, van elegir els colors corresponents per a apegar els paperets amb cola sobre ell. A més, per a elaborar les gorres dels agents de policia, se'ls va donar una imatge de mostra d'aquesta. Després van retallar unes cartolines formant una tira i posteriorment la van pintar amb retoladors del mateix color de la gorra dels agents de policia. A continuació, van ajuntar els dos extrems de la tira amb cel·lo, formant un cercle. Per últim, van pintar i van apegar un altre trosset de cartolina sobre la gorra que feia la funció de visera. Finalment, aquests materials es van utilitzar per a l'activitat *Actuem!*

Observacions: Els familiars van participar ajudant als nens/nens a elaborar els diferents senyals de tràfic i les gorres dels agents de policia.

Recursos i materials: Paperets de diferents colors, caixetes, cola, tisores, llapis, cel·lo, retoladors, cartons, cartolines i imatges de mostra dels diferents senyals de tràfic i gorres dels agents de policia.

Avaluació:

- Han reconegut els colors que formen els senyals de tràfic que s'han treballat?
- Han reconegut la forma que té cada senyal de tràfic treballat?
- Han reconegut el símbol o dibuix que componen els senyals de tràfic tractats?

Activitat 5

Tipus: Joc de rols

Lloc: Pati de l'escola

Participants: Alumnes, mestra i familiars

Objectius:

- Representar adequadament alguns elements viaris i diferents tipus de senyals de tràfic a través del dibuix.

Títol: Actuem!

Agrupació: Gran i petits grups

Durada: 1 hora i 30 minuts

- Reconéixer la funció que exerceixen els diferents elements viaris i senyals de tràfic.
- Respectar les normes, elements viaris i senyals de tràfic com a vianants.
- Respectar les normes, elements viaris i senyals de tràfic com a conductors de patins.
- Reconéixer la funció i el rol que exerceixen els agents de policia a les vies públiques.
- Representar cada rol de forma adequada.
- Fer un ús adequat i responsable dels elements de seguretat.

Continguts:

- La presa de consciència de la necessitat dels grups socials i del seu funcionament intern.
- La representació de situacions, de personatges, d'històries senzilles, reals i evocades individualment i en grups xicotets.
- El descobriment del llenguatge plàstic com a mitjà de comunicació i representació.
- Els elements de les vies públiques: carretera, carrer i vorera, i els seus perills.
- Normes bàsiques de tràfic com a vianants i conductors i el seu compliment.
- Els senyals de tràfic i la seua importància.
- Els elements de seguretat.

Desenvolupament: Aquesta activitat va consistir a representar un circuit el més semblant possible al context viari. Així doncs, es van aprofitar els senyals de tràfic elaborats en l'activitat *Mans a l'obra*, que es van col·locar a un pal i dins d'un bloc de plàstic perquè se subjectaren al sòl. A més, els xiquets i xiquetes van dibuixar amb guix, al pati de l'escola, alguns dels elements viaris que es poden observar quan es desplacen pel carrer (camins amb diferents direccions, voreres i senyals dibuixades al sòl). Una vegada va estar tot preparat, va ser el moment de representar els rols tant com a conductors, com a vianants com també com a agents de policia. Per a poder representar-los es van fer tres grups diferents, un per a cada rol i cada personatge va actuar i circular per les vies d'acord amb la funció que exercia. Els conductors van circular amb un patí, usant casc i genolleres pels carrils corresponents i respectant tant els senyals de tràfic com també els policies. Els vianants anaven per les voreres respectant els passos de vianants, els senyals i els agents de policia. Per últim, els agents de policia van utilitzar la gorra de policia elaborada en l'activitat anterior i també comptaven amb un xiulet per a poder exercir la seua funció de la manera més real possible dirigint el tràfic i les persones que circulaven com a vianants. Els rols anaven canviant cada vegada que transcorrien deu minuts i així tots els xiquets i xiquetes van poder participar exercint els diferents rols.

Observacions: Els familiars van participar ajudant als xiquets i xiquetes a l'hora de dibuixar els diferents elements que formaven el circuit i també representant alguns rols.

Recursos i materials: Guix, patins, xiulets, cascs, genolleres, gorres de policia, senyals de tràfic elaborades (menys el semàfor), cel·lo (per a subjectar el senyal amb el pal), pal i bloc de plàstic.

Avaluació:

- Han representat adequadament els elements viaris i diferents tipus de senyals de tràfic a través del dibuix?

- Han reconegut quina és la funció dels diferents elements viaris i senyals de tràfic?
- Han respectat les normes, elements viaris i senyals de tràfic com a vianants?
- Han respectat les normes, elements viaris i senyals de tràfic com a conductors de patins?
- Han reconegut quina és la funció i el rol dels agents de policia a les vies públiques?
- Han fet un ús adequat i responsable dels elements de seguretat?
- Han representat cada rol de forma adequada?

Activitat 6

Tipus: Mural i endevinalles

Lloc: Hall d'infantil

Participants: Alumnes i mestra

Objectius:

- Identificar el senyal corresponent per a cada endevinalla.
- Conèixer el nom dels senyals de tràfic i elements viaris que apareixen.
- Conèixer quina és la funció dels senyals de tràfic i elements viaris que apareixen.
- Diferenciar conductes adequades de conductes inadequades a través de la reflexió.
- Reconèixer alguns elements de seguretat.
- Conèixer els beneficis que comporta realitzar una conducta adequada.
- Conèixer les conseqüències que se'n deriven de realitzar una conducta inadequada.

Continguts:

- L'adquisició d'hàbits adequats per a evitar situacions de perill i la sol·licitud d'ajuda davant d'ell.
- Els elements de seguretat.
- El descobriment de la llengua oral com a mitjà per a informar-se, per a aprendre i per a pensar.
- Normes bàsiques de tràfic com a vianants, conductors i passatgers i el seu compliment.
- Els elements de les vies públiques: carretera, carrer i vorera, i els seus perills.
- Els senyals de tràfic i la seua importància.

Desenvolupament: Aquesta activitat va consistir a elaborar dos murals, un amb conductes adequades i l'altre amb conductes inadequades referides a la seguretat viària.

Així doncs, es va dividir als nens i nenes en dos grups i una vegada dividits, un grup va apegar unes lletres de gomaeva (fetes prèviament per la mestra i els familiars) sobre el mural de conductes adequades, i l'altre sobre el de conductes inadequades. Després cada grup es va col·locar en un lloc diferent del hall, separats un de l'altre i se'ls va repartir una fotografia distinta a cada un que contenia una imatge d'una conducta adequada o d'una inadequada (annex 10). Cada grup havia de decidir a quin tipus de conducta corresponia la seua imatge i apegar-la (amb velcro) sobre el mural que corresponia explicant perquè l'havien col·locada allí i quins beneficis o conseqüències aportava cada una.

Posteriorment, es va repartir diverses imatges sobre senyals i elements viaris i es van llegir diferents endevinalles sobre aquests (annex 11) perquè els nens/nenes buscaren l'element que corresponia amb l'endevinalla, digueren el seu nom i si anava dirigida a conductors o a vianants.

Recursos i materials: Paper continu per als murals, gomaeva, cola, fotografies de les conductes, velcro i imatges i endevinalles dels senyals de tràfic i elements viaris.

Avaluació:

- Han identificat el senyal corresponent per a cada endevinalla?
- Han conegut el nom dels senyals de tràfic i elements viaris que apareixien?
- Han sabut quina és la funció dels senyals de tràfic i elements viaris que apareixien?
- Han diferenciat les conductes adequades de les conductes inadequades per mitjà de la reflexió?
- Han reconegut els elements de seguretat?
- Han sabut quins són els beneficis que comporta realitzar una conducta adequada?
- Han sabut detectar quines són les conseqüències de realitzar una conducta inadequada?

Activitat 7

Tipus: Joc

Lloc: Pati de l'escola

Participants: Alumnes i mestra

Objectius:

- Conèixer i reconèixer diferents elements de seguretat.
- Proposar situacions que requerisquen l'ús d'elements de seguretat.
- Identificar quins elements de seguretat s'han d'utilitzar com a conductors i com a vianants.
- Col·locar adequadament els elements de seguretat a les parts del cos corresponents.

Continguts:

- L'adquisició d'hàbits adequats per a evitar situacions de perill i la sol·licitud d'ajuda davant d'ell.
- La construcció dels significats culturals dels elements de la realitat i del medi en què viuen.
- Els elements de seguretat.

Desenvolupament: Per a la primera part de l'activitat es va proposar una situació en la qual havien d'esbrinar quin element de seguretat haurien d'utilitzar enfront d'ella. Per a respondre, els nens i nenes havien d'anar a buscar a diferents zones del pati de l'escola una cartolina (de mesura DIN A3) amb el dibuix de la resposta correcta per a tocar-la. La primera persona que arribava tocava la cartolina amb la mà i feia una nova proposta perquè la resta poguera endevinar-la seguint el mateix procediment. La mestra va començar el joc realitzant la següent proposta:

- Quan muntem en bicicleta ens hem de posar... (casc)

Els dibuixos que contenien les cartolines eren les següents: casc, cinturó de seguretat, genolleres, colzeres, cadireta de seguretat i armilla reflectora.

Després es va dividir als nens/nenes en grups i se'ls va mostrar diferents elements de seguretat (tots eren reals, menys el cinturó de seguretat que era una banda de tela negra): casc, banda de tela negra, genolleres, colzeres i armilla reflectora. Una vegada observats, se'ls va realitzar unes qüestions (annex 12). El primer grup que sabia la resposta alçava la mà i se li donava el torn perquè agafara l'element de seguretat que corresponia i el col·locara adequadament a la part del cos d'un membre del seu grup. En aquells casos que no sabien com fer-ho, els companys del seu grup podien ajudar-lo.

Recursos i materials: Cartolines, casc, banda de tela negra, genolleres, colzeres i armilla reflectora.

Avaluació:

- Han conegut i reconegut els diferents elements de seguretat?
- Han proposat situacions que requeriren l'ús d'elements de seguretat?
- Han identificat quins elements de seguretat s'han d'utilitzar com a conductors i com a vianants?
- Han col·locat adequadament els elements de seguretat a les parts corresponents del cos?

Segons l'article 6 del DECRET 38/2008, del 28 de març, del Consell, pel qual s'estableixen els continguts educatius del segon Cicle d'Educació Infantil a la Comunitat Valenciana, i l'ORDRE del 24 de juny de 2008 de la Conselleria d'Educació, s'especifica que el caràcter de l'avaluació de l'Educació Infantil serà global, contínua i formativa, i que la tècnica principal del procés de l'avaluació serà l'observació directa i sistemàtica.

Així doncs, l'avaluació del projecte s'ha basat en aquest decret. A més, l'avaluació ha constatat de tres moments: inicial, ja que s'han tingut en compte els coneixements i les experiències prèvies dels nens i nenes per adaptar la planificació i adequar-la a les característiques personals i grupals d'aquests, així com als seus interessos i a les seues necessitats. Per a això, s'ha realitzat una entrevista (annex 4) a pares i mares prèviament a la realització del projecte per a saber tot allò que ja coneixien els nens/nenes sobre Educació Viària. També ha sigut contínua, ja que s'han analitzat les dificultats dels nens i nenes i s'ha observat el seu procés de desenvolupament i els aprenentatges adquirits adequant la intervenció educativa a les seues necessitats. Per últim, ha sigut final, ja que s'ha observat l'evolució i els progressos aconseguits en el procés d'aprenentatge per mitjà de les diferents activitats.

Respecte a l'avaluació del procés d'Ensenyament – Aprenentatge la tècnica utilitzada ha sigut l'observació directa dia a dia durant la realització de les diferents activitats i assemblees, per a potenciar i afavorir la comprensió, reflexió i investigació de tot allò que ha ocorregut a l'aula. A més, s'han emprat instruments d'avaluació com ara el diari de classe, on s'ha registrat l'experiència personal de cada xiquet i xiqueta al llarg del procés, cosa que ha permés analitzar els avanços i les dificultats que tenien per a poder assolir les competències. També s'ha emprat el registre anecdòtic (annex 13), on s'han descrit els fets o situacions que s'han considerat rellevants per a l'alumne/a o

el grup i s'han anotat els seus comportaments, actituds i interessos. Així mateix, s'ha utilitzat una sèrie de criteris per a avaluar als nens i nenes (annex 14).

Així doncs, després de dur a terme les diferents activitats, s'han obtingut uns resultats que han permès descobrir tots aquells coneixements que han anat adquirint els nens i nenes al llarg del projecte sobre Educació Viària. Així doncs, a través de les sessions s'ha observat que els xiquets i xiquetes han après a identificar i a diferenciar els diferents tipus de senyals de tràfic relatiu a cada sistema de conducció i els diferents elements viaris que poden trobar-se a les vies, ja que han sigut capaços d'identificar-los i representar-los de forma adequada de diferents maneres i en diferents situacions.

Tanmateix han sigut capaços de reconèixer les funcions d'alguns senyals de tràfic i elements viaris que ja coneixien i han après les funcions d'altres, així com a diferenciar aquelles que van dirigides per a vianants d'aquelles que van dirigides per a conductors i la importància de respectar-les. Això s'ha observat quan han actuat de forma responsable respectant les normes i senyals de tràfic relatives a cada sistema de conducció. A més, han conegut les funcions que exerceixen els agents de policia a les vies públiques, ja que han sigut capaços de representar correctament el seu paper i de dur a terme conductes de respecte cap a aquests a través de la representació de situacions de rol desenvolupant actituds positives i solidàries en relació amb l'ús de les vies.

A més, han sabut diferenciar les conductes adequades de les conductes inadequades que tenen lloc al context viari per mitjà del diàleg, reflexionant enfront de diverses situacions plantejades i viscudes sobre aquells comportaments i actituds que s'haurien de posar en pràctica a les vies per a contribuir a una major seguretat, tant d'un mateix com dels altres, i sobre aquelles que podrien posar en risc la vida de les persones. Tanmateix han après, mitjançant la reflexió, quins són els beneficis que comporta realitzar unes conductes adequades i responsables a les vies, i les conseqüències que se'n deriven de realitzar conductes inadequades, prenent consciència de les seues pròpies conductes i dels perills als quals estan exposats els vianants, viatgers i conductors.

Per una altra banda, han sigut capaços de reconèixer diferents tipus de vehicles i elements de seguretat a través de la seua identificació tant en imatges com per mitjà d'elements reals. A més a més, han après el nom d'altres elements de seguretat que contribueixen a protegir la integritat física de les persones així com la seua funció, com han d'utilitzar-se i quan, ja que han observat i han utilitzat diferents elements de seguretat fent un ús adequat i responsable d'aquests.

Respecte a l'avaluació de la pràctica docent, s'ha plantejat com un mitjà per a perfeccionar-la, però també com a una mesura de formació permanent de la pròpia docent. Per això, s'ha utilitzat una sèrie de criteris per tal d'avaluar la pròpia pràctica docent (annex 15).

Així doncs, després d'avaluar-la cal dir que durant el desenvolupament de les activitats, s'ha afavorit un clima adequat entre alumnes i mestra, ja que s'ha establert una relació d'afecte que ha permès

que es desenvoluparen en un ambient de respecte i harmonia. Així mateix, s'ha fomentat la participació dels nens i nenes en tot moment, ja que s'han utilitzat estratègies de motivació oferint l'ajuda necessària durant el desenvolupament de les diferents activitats i proporcionant retroalimentació per a afavorir en tot moment el seu treball. A més, s'ha respectat els ritmes d'aprenentatge de cada nen i nena, ja que se'ls ha ajudat sempre que ho han necessitat, fomentant així un treball més eficient i autònom per a cadascú.

Per una altra banda, s'ha afavorit l'elaboració de normes de convivència proporcionant un espai de respecte a l'aula, evitant el desenvolupament de conflictes i donant resposta de manera assertiva a aquells conflictes que han sorgit. A més, s'ha tingut en compte les opinions i les aportacions de tots els nens i nenes de manera que han pogut compartir les seues experiències i els seus coneixements amb la resta de companys/companyes i amb la mestra.

Quant a les explicacions de les activitats, s'ha realitzat una breu introducció abans d'iniciar-les d'una manera clara i adaptada a l'edat i les característiques dels nens i nenes, facilitant així l'adquisició de nous coneixements. Això ha sigut possible a través de diferents tècniques, com el plantejament de preguntes o per mitjà de demostracions. D'aquesta manera els xiquets i xiquetes han sabut en tot moment quina era la finalitat de cada activitat abans de començar a fer-la, cosa que ha facilitat que la seua tasca fora més efectiva i significativa.

A més, s'ha comprovat de diferents modes si els nens i nenes han comprés les activitats per mitjà del diàleg i utilitzant diferents estratègies com fent que repetiren el procés o fent-los preguntes, per a facilitar la seua comprensió.

Per una altra banda, s'han tingut en compte els interessos i els coneixements previs dels/les alumnes, ja que s'ha considerat tot allò que sabien sobre Educació Viària establint una connexió amb els nous aprenentatges adquirits.

Per últim, respecte a la relació amb les famílies s'ha establert una comunicació fluida, tant a través de la participació en les activitats com també durant les reunions i moments de trobada, creant un ambient de respecte i confiança que ha afavorit el procés d'aprenentatge dels nens i nenes.

Quant a l'avaluació de la programació - projecte, l'instrument utilitzat ha sigut l'observació directa dels nens i nenes. A més, per a avaluar cadascuna de les activitats dutes a terme al projecte s'ha fet a través dels *semàfors de la classe*. Aquests han sigut elaborats per la mestra i les famílies. Ací, els nens i nenes, en acabar cada sessió, col·locaven un gomet sobre el color del semàfor que consideraven, segons si l'activitat els resultava més agradable o menys. En aquells casos en què l'activitat els resultava atractiva i motivadora apegaven un gomet sobre el color verd del semàfor, si no els resultava interessant, l'apegaven sobre el color roig i, en els casos en què no quedaven totalment convençuts, l'apegaven sobre el color taronja. Cada activitat tenia el seu semàfor i es col·locaven a la paret de l'aula abans d'iniciar cada una d'aquestes. Així doncs, per a la primera

sessió es va col·locar un semàfor amb el nom de la primera activitat a la seua part superior, per tal que els nens i nenes saberen el que estaven valorant. Aquest es va retirar quan es va iniciar la segona sessió i es va col·locar el segon semàfor amb el nom de segona activitat. Abans d'iniciar el projecte es va explicar quina era la funció d'aquests. Per mitjà dels semàfors quedaven reflectides les valoracions dels nens i nenes sobre les activitats programades per a tindre-les en compte a l'hora de fer l'avaluació de la programació - projecte.

A més, s'ha tingut en compte la valoració i la reflexió de les famílies realitzades durant les assemblees posteriors a les activitats i també el qüestionari de valoració proporcionat.

Així mateix, per a l'avaluació de la programació - projecte s'han tingut en compte una sèrie de criteris (annex 16) per a així comprovar en quina mesura ha sigut eficaç. Així doncs, respecte a la posada en pràctica d'aquest projecte, s'han oferit múltiples experiències i situacions plantejades que han permés als nens i nenes conèixer les diferents normes, elements viaris i senyals de tràfic relatius a cada sistema de conducció així com les funcions d'aquests. Així mateix, s'han proporcionat experiències que han possibilitat la representació i coneixement de diferents rols a les vies públiques adquirint així conductes i actituds segures enfront de determinades circumstàncies.

A més, s'han presentat situacions que han permés conèixer i familiaritzar-se amb diferents tipus de vehicles i també amb els elements de seguretat, per exemple a través de la proposta per part dels nens i nenes de diferents situacions que requeriren l'ús d'elements de seguretat o a través d'experiències que possibilitaren estar en contacte i posar en pràctica l'ús adequat i responsable dels elements de seguretat.

També s'han propiciat situacions que han permés posar en pràctica, de diferents maneres, els coneixements adquirits sobre els elements viaris i els senyals de tràfic associant-ho amb aquelles conductes que s'haurien d'adoptar enfront d'ells, prenent consciència sobre les seues pròpies actuacions i modificant aquelles inadequades per altres de responsables i respectuoses. A més, s'han oferit múltiples espais de diàleg que han permés dur a terme una reflexió sobre les diferents conductes i situacions plantejades, com per exemple, els comportaments que haurien d'adoptar com a ocupants de les vies públiques o els riscos als quals estan exposats.

Cal dir que s'han tingut en compte els seus coneixements previs relacionant-los en les activitats, ja que s'ha partit d'aquells coneixements sobre Educació Viària amb els quals ja contaven abans d'iniciar el projecte, i s'ha establert una connexió amb els nous aprenentatges.

A més, s'ha afavorit el treball tant de manera individual com de manera col·lectiva on han pogut posar en pràctica les seues capacitats i habilitats personals i treballar de manera conjunta expressant les seues opinions i compartint els seus coneixements. Per una altra banda, també s'ha afavorit la participació activa de les famílies en diferents activitats, cosa que ha contribuït a crear un clima de major confiança i seguretat i, en conseqüència, una major motivació en els nens i nenes.

Quant a les diverses situacions plantejades i experiències viscudes, han estat adaptades al nivell i les característiques dels nens i nenes, ja que aquests han sigut capaços de dur-les a terme sense a penes dificultats.

En definitiva, s'han plantejat múltiples i variades situacions que han possibilitat que els nens i nenes pogueren reflexionar i valorar la importància d'adquirir unes actituds respectuoses i positives cap a les vies públiques per a poder desenvolupar-les en la seua vida diària.

6. Conclusions

La finalitat d'aquest projecte era conscienciar als nens i nenes sobre els perills que comporten les vies públiques i, com a conseqüència, aprendre mesures de seguretat, ja que dependrà de la nostra actuació que els xiquets i les xiquetes puguen adquirir unes capacitats i habilitats que permeten als més menuts desenvolupar-se de forma segura en la seua vida diària.

Així doncs, després de dur a terme la programació - projecte a l'aula, s'ha pogut comprovar, per mitjà de l'observació directa i sistemàtica de les diferents sessions d'activitats, l'augment progressiu dels coneixements dels xiquets i xiquetes sobre Educació Viària, adquirint així actituds de respecte i comportaments responsables com a vianants, conductors de bicicletes i passatgers. Per tant, s'han aconseguit els objectius plantejats, dotant als nens i nenes d'una major autonomia per a actuar d'acord amb unes normes que contribuïsquen a augmentar la seguretat i la qualitat de vida a les vies públiques. Així doncs han anat augmentant el seu coneixement sobre els senyals de tràfic i els elements viaris treballats, han conegut alguns dels elements de seguretat que s'han d'utilitzar i les normes de trànsit que han de complir com a ocupants de les vies.

Tanmateix, a través del projecte s'ha aconseguit afavorir un aprenentatge significatiu dels nens i nenes, ja que ha servit per a reforçar els seus coneixements previs sobre Educació Viària i relacionar-los amb el descobriment d'altres nous. A més, han actuat com els principals protagonistes del seu aprenentatge, ja que han treballat i han après per mitjà d'experiències i situacions reals i a través d'una metodologia lúdica i vivencial com és el joc protagonitzat. Tot això ha possibilitat que actuaren i es desenvoluparen en un entorn atractiu i motivador per a ells/elles, sense a penes ser conscients de tot allò que han anat aprenent sobre educació i seguretat viària durant el transcorregut del projecte.

A més, tot això ha sigut possible, gràcies a l'ajuda i participació de les famílies que s'han implicat en l'execució del projecte per a facilitar que es desenvolupara de la manera més eficient possible.

Així doncs, totes aquestes activitats, situacions i vivències han permés als nens i nenes desenvolupar-se i aprendre en un ambient favorable, de confiança i seguretat que ha contribuït a augmentar i enriquir les seues experiències en contacte amb la realitat i els seus coneixements sobre Educació i Seguretat Viària.

7. Bibliografia i web grafia

- Bisquerra, R. (1996). *Temas transversales y orientación. Manual de orientación y tutoría*. Madrid: Praxis.
- Casal, P. (Productor). (1993). *DGT la serie* [YouTube]. De <https://www.youtube.com/watch?v=LQSQI3ej9c0>
- Chernes, C. Meibol, T. (2017, octubre): Educación vial, para fortalecer el proceso de interaprendizaje en los escolares en etapa de educación inicial. *Atlante*. Recuperat de <http://www.eumed.net/rev/atlante/2017/10/educacion-vial-escolares.html>
- DECRET 38/2008, de 28 de març, del Consell, pel qual s'estableix el currículum del segon cicle de l'Educació Infantil a la Comunitat Valenciana. [2008/3838]
- Frabetti, C. (2011). *Julia, Pato y el espía*. Madrid: Mr. Garamond.
- García, C. (Productor). (2014). *Las señales de Circulación*. [YouTube]. De <https://www.youtube.com/watch?v=W5pewg39ibk>
- Méndez, M. C. (2011, agost). Educación Vial en Primaria. *Innovación y experiencias educativas*. Recuperat de https://archivos.csif.es/archivos/andalucia/ensenanza/revistas/iee/Numero_45/LUCIA_CABRERA_1.pdf
- Nazif, J. I. (2011). *Guía práctica para el diseño e implementación de políticas de seguridad vial integrales considerando el rol de la infraestructura*. Santiago de Xile: Cepal.
- ORDRE de 24 de juny de 2008, de la Conselleria d'Educació, sobre l'avaluació en l'etapa d'Educació Infantil.
- Poó, F. M., López, S. S., Tosi, J., Nucciarone, M. I., y Ledesma, R. D. (2015). *Educación vial y movilidad en la Infancia*. doi: 10.1590/2175-3539/2015/0192881
- REIAL DECRET 1630/2006, de 29 de desembre, pel qual s'estableixen els ensenyaments mínims del segon cicle d'educació infantil. («BOE» 4, de 4-1-2007.)
- Trillo, M. P. (2012, 27 de març). Evolución legislativa de la educación vial en España: nuevos retos para educadores e instituciones. *Ensaio: Avaliação e Políticas Públicas em Educação*. Recuperat de <http://www.redalyc.org/articulo.oa?id=399534053007>

8. Annexes

ÍNDEX

Annex 1: Llistat de famílies participants.....	1
Annex 2: Circulars de les reunions.....	1
Annex 3: Circular excursió.....	2
Annex 4: Entrevista per a pares i mares.....	2
Annex 5: Imatges de les conductes.....	3
Annex 6: Conte: Júlia, Ànec i l'espia.....	4
Annex 7: Preguntes sobre el conte.....	7
Annex 8: Frases sobre comportaments i actituds viàries.....	7
Annex 9: Senyals elaborades.....	7
Annex 10: Conductes adequades i inadequades.....	8
Annex 11: Endevinalles.....	8
Annex 12: Qüestions sobre els elements de seguretat.....	9
Annex 13: Registre anecdòtic.....	9
Annex 14: Avaluació del procés d'Ensenyament – Aprenentatge.....	10
Annex 15: Avaluació de la pràctica docent.....	11
Annex 16: Avaluació de la programació - projecte.....	12

Annex 1: Llistat de famílies participants

Activitats	Noms dels/les alumnes	Noms dels familiars
Activitat 1: Parxís Viari		
Activitat 3: Què faries si...?		
Activitat 4: Mans a l'obra		
Activitat 5: Actuem!		

Annex 2: Circulars de les reunions

Primera reunió:

Estimades famílies,

Volem informar-vos que s'ha decidit dur a terme un projecte sobre Educació Viària anomenat *l'Educació Viària en el marc d'infantil*. En aquest projecte es tractaran alguns continguts sobre Educació i Seguretat Viària per a apropar els vostres fills/filles al coneixement de l'entorn al qual s'afronten dia a dia. Així, es fomentarà l'adquisició d'uns hàbits i rutines que permeten desenvolupar uns comportaments més respectuosos possibilitant una major seguretat a les vies. A més, ens agradaria comptar amb la vostra participació i ajuda per al desenvolupament de diferents sessions.

Per a mantenir - vos més informats sobre aquest projecte es realitzarà una reunió a l'escola el dia ___ de _____ a les ___h.

Salutacions

Segona reunió:

Estimades famílies,

Com sabeu el projecte d'Educació Viària ha finalitzat, per tant, ens agradaria realitzar una tercera reunió per tal de fer una valoració i reflexió sobre com ha sigut el transcórrer d'aquest, com ha sigut el procés i l'evolució dels vostres fills i filles al llarg del projecte, els objectius aconseguits, propostes de millora, etc.

Per tant, voldríem compartir amb vosaltres tots aquells aspectes que hem pogut observar i saber com ha sigut la vostra experiència com a participants en el projecte.

Aquesta reunió tindrà lloc a l'escola el dia ___ de _____ a les ___h.

Salutacions

Annex 3: Circular excursió

Estimades famílies,

Com ja sabeu continuem treballant amb el projecte sobre Educació Viària. Així doncs, el pròxim dia ___ de _____ a les ___ h realitzarem una excursió al parc municipal d'Educació Viària de la Policia Local de Castelló.

Per a fer l'eixida ens arregarà l'autobús a les 9.30 h a l'escola, i l'hora de tornada serà a les 12.00 h aproximadament.

L'objectiu d'aquesta eixida és apropar als nens i nenes al coneixement de l'entorn a través d'una experiència real que els permeta conèixer i familiaritzar-se amb les normes, els elements viaris i senyals de tràfic.

Alumne/a: _____ amb DNI: _____

pare/mare: _____ autoritze al meu fill/filla a anar al parc municipal d'Educació Viària de la Policia Local de Castelló.

Salutacions

Annex 4: Entrevista per a pares i mares

ENTREVISTA PER A PARES I MARES

Nom de l'alumne/a: _____

Coneix el nom dels senyals de tràfic dirigides a vianants?

SI

NO

Quines? _____

Sap quines són les seues funcions?

SI

NO

Coneix el nom dels senyals de tràfic dirigits per a conductors?

SI

NO

Quines? _____

Sap quines són les seues funcions?

SI

NO

Coneix els elements que formen les vies públiques?

SI

NO

Quins? _____

Coneix els elements de seguretat?

 SI NO

Quins? _____

Fa un ús adequat i responsable dels elements de seguretat?

 SI NO

Contribueix a la seguretat de la seua integritat?

 SI NO

Com? _____

I a la seguretat dels altres?

 SI NO

Com? _____

Annex 5: Imatges de les conductes

- Per al senyal STOP la conducta de la imatge serà una bicicleta aturada davant del senyal STOP.
- Per al semàfor en roig per a vianants la conducta de la imatge serà una persona aturada davant del pas de vianants.
- Per al semàfor en roig per a vehicles la conducta de la imatge serà un cotxe aturat davant del semàfor.
- Per al semàfor en verd per a vianants la conducta de la imatge serà una persona passant, amb el semàfor en verd, pel pas de vianants.
- Per al semàfor en verd per a vehicles la conducta de la imatge serà un cotxe en moviment passant el semàfor en verd (per a representar que el cotxe està en moviment, hi haurà unes ratlles al costat d'aquest que ho indique).
- Per al senyal de cedir el pas la conducta de la imatge serà d'un cotxe situat davant d'aquest senyal que està deixant passar a un altre cotxe.
- Per al senyal de circulació prohibida la conducta de la imatge serà d'un passeig on estarà situat aquest senyal i no hi haurà cap vehicle.
- Per al senyal d'entrada prohibida la conducta de la imatge serà d'un carrer on aparega aquest senyal i no hi haja cap vehicle circulant.
- Per al senyal de sentit obligatori la conducta de la imatge serà d'un carril que al finalitzar tinga dos direccions, i en una d'elles apareixerà aquest senyal i una motocicleta circulant per ell.

- Per al dibuix del pas de vianants la conducta de la imatge serà la d'una xiqueta acompanyada de sa mare passant pel pas de vianants.

Annex 6: Conte: Júlia, Ànec i l'espia

Ànec no és un ànec, és un gos; però de cadell era molt maldestre i l'àvia de Júlia solia dir en veure'l caminar: *sembla un ànec marejat*, i encara que el seu veritable nom és Saturnino, tots li diuen Ànec. Ànec ja té un any i ara no és res maldestre, sinó tot el contrari: salta i corre amb gran agilitat, i fins caça les mosques al vol.

A Júlia li agrada molt anar de passeig amb Ànec, i sol portar-lo al parc que hi ha prop de casa seua. Ànec és un gos molt pacífic i mai ataca a ningú; però Júlia el porta sempre subjecte amb la corretja, ja que podria espantar a algú o arrencar a córrer d'improvís. Anant cap al parc o de tornada a casa, Júlia mira bé abans de travessar el carrer, fins i tot en els passos de zebra i encara que el semàfor estiga en verd, ja que un conductor despistat podria donar-los un ensurt o Ànec podria donar-li un ensurt a un conductor despistat.

També procura no apropar-se molt a les bicicletes que van pel carril bici, ja que Ànec, jugant, podria saltar cap a elles i fer perdre l'equilibri a algun ciclista. Prop de la casa de Júlia hi ha un carrer que no té voreres perquè és molt estreta.

Per aquest carrer, Júlia va per la seua esquerra, doncs així veu venir de front els cotxes que van pel seu costat. I porta a Ànec subjecte molt curt, agafat pel collaret. També sol passar per un carrer sense pas de zebra ni semàfor. Júlia sap que ha de creuar prop de la cantonada i no per la meitat del carrer. Ànec també ho ha après i tira de Júlia cap a la cantonada. Júlia mai creua davant d'un autobús o un altre vehicle gran, ja que a l'altre costat podria haver-hi un cotxe en marxa al qual no veu. Ànec ho sap i no tira de la corretja fins que no hi ha bona visibilitat.

Si plou o el dia està molt gris, Júlia es posa el seu impermeable vermell. No només per no mullar-se, sinó també perquè els conductors la vegem millor. I és encara més previnguda que de costum en travessar el carrer, ja que amb el terra mullat els cotxes frenen pitjor. A Ànec no li importa mullar-se i, fent honor al seu nom, fins xipolleja en els bassals. Quan porta el seu impermeable amb caputxa, Júlia imagina que és la Caputxeta Roja i que Ànec és el llop, i que no van per la ciutat sinó pel bosc.

Un dia, mentre anava cap al parc amb Ànec, a Júlia li va semblar que la seguia un home d'aspecte sospitos. Amb el coll de la gavadina pujat i el barret calat fins a les celles, semblava un espia dels que apareixen a les pel·lícules de misteri. Per comprovar si l'home l'estava seguint, Júlia, en compte d'anar directament al parc, va decidir fer una volta, fins i tot va donar dues voltes senceres pel carrer. Ànec la mirava estranyat, ja que es donava compte que no seguien el camí habitual. Tot i que estava una mica nerviosa, Júlia no va arrencar a córrer ni cometre cap imprudència.

Per fi es va convèncer que ningú la seguia i va anar al parc. Durant una estona, va passejar entre els arbres mentre Ànec ensumava tot el que veia i feia pipí en els troncs per marcar el territori. I de sobte, allà estava!, amb un sotrac, Júlia va veure l'home de la gavardina assegut en un banc, llegint el diari. O fent veure que llegia el diari, que era el que solien fer els espies, segons havia vist Júlia a les pel·lícules. Ànec també va semblar reconèixer-lo, va intentar anar cap a ell, però Júlia ho va impedir. Aquell home podia ser perillós. Afortunadament, Júlia va veure a l'Antoni, un veí que també solia portar al parc a la seua gosseta, que era amiga d'Ànec.

Era un senyor bastant gran i un mica despistat, però molt corpulent. Segur que l'home de la gavardina no s'atrevia a fer-li res si la veia amb Antoni. A més, Júlia tenia llest el seu telèfon mòbil, un model especial per a nens. A l'agenda del mòbil, en el primer lloc, tenia apuntat *Aamamà*, seguint les instruccions de seguretat de la policia i els bombers. La *Aa* davant de *mamà* significava *Avisar a*. Però no caldria que ningú avisés a la seua mare, ja que ella mateixa tindria el telèfon a la mà, a punt per a cridar-la al mínim senyal de perill.

El seu veí, Antoni, era molt amable i simpàtic, i es va alegrar molt de veure a Júlia. Lluna, la gosseta d'Antoni, també es va alegrar de veure a Ànec. Júlia no li va dir res de l'espia; simplement, es va posar a passejar al costat d'Antoni fins que ell va exclamar mirant el seu rellotge:

- Ui, que tard se m'ha fet! Lluna i jo hem de tornar a casa.

-Doncs Ànec i jo també -va dir Júlia.

I se'n van anar els quatre junts. L'home de la gavardina seguia assegut al banc, llegint el diari. O fent veure que llegia ... Antoni era una mica atabalat. Un parell de vegades va intentar creuar amb el semàfor en ambre, però Ànec el va abordar i Júlia el va contenir.

-No dóna temps a creuar, Antoni – va advertir Júlia -, i de vegades els cotxes ixen disparats quan es posa verd per a ells.

-Tens raó -va reconèixer ell -, però és que Lluna està impacient i tira de la corretja ... A vegades pense que no sóc jo el que la porta de passeig a ella, sinó que és ella la que em porta a mi.

El seu veí també va estar a punt de creuar pel mig d'un carrer a la que no hi havia pas de vianants.

-Cal creuar prop de la cantonada, Antoni -li va recordar Júlia-, on els cotxes van més a poc a poc i es fixen més. Al cap d'uns minuts havien arribat. Antoni i Júlia vivien al mateix carrer, i els seus portals estaven a menys de cent metres de distància.

-Bé, Lluna i jo ens quedem ací -va dir Antoni detenint-se davant del seu portal. - Gràcies per acompanyar-nos a casa.

-Gràcies a tu per protegir-me dels espies -va dir Júlia, i ell va riure perquè creia que la xiqueta estava bromejant. I ella també començava a pensar que havien sigut imaginacions seues. Però quan

només li faltaven uns vint metres per arribar al portal de sa casa, l'home de la gavardina va doblegar la cantonada i va començar a caminar cap a ella.

Ànec va grunyar i es va posar davant de Júlia per protegir-la. En aquest passaven per davant d'una cafeteria i, sense pensar-s'ho dues vegades, Júlia va entrar.

-Ací no es pot entrar amb gossos -, li va dir una cambrera; però Júlia va contestar:

-És una emergència -i tot seguit va treure el mòbil i va trucar a la seua mare.

- Mare, estic a la cafeteria del costat de casa, baixa de seguida, per favor.

La seua mare no va fer preguntes. Només va dir *vaig*, i al cap de tres minuts estava amb ella.

-Què passa, Júlia? -va preguntar la mare-. M'has espantat.

- Has vist un home amb gavardina i barret, mare?

- Sí, està parat allà fora, com si esperés algú.

-M'espera a mi. Ha estat seguint-me tota l'estona.

-Estàs segura, filla?

-Seguríssima.

Abans que Júlia pogués tan sols dir-li que tingués cura, la seua mare ja era al carrer encarant-se amb l'home de la gavardina.

-Està seguint a la meua filla? -li va preguntar. I per a sorpresa de Júlia, que havia corregut després de la seua mare, l'home es va treure el barret i va contestar amb un somriure:

-Sí, senyora, duc una bona estona seguint-la.

-Doncs faça el favor de dir-me per què.

-És clar, senyora, veurà, treballo en una empresa que fa enquestes, i estem seguint a alguns nens i nenes per comprovar si respecten les normes de seguretat viària.

En veure que no era perillós, Ànec va deixar de grunyar l'home, que va seguir dient:

- He de felicitar-la, senyora, perquè la seua filla ha obtingut la màxima puntuació. Fins i tot ha ajudat un adult una mica atabalat a respectar les normes ...

- Tingueu la meua targeta. Si em crida demà al meu despatx, li diré on poden recollir el premi que ha correspost a la seua filla per la seua conducta exemplar.

Un cop a casa, Júlia va dir al seu gos mentre li posava el pinso al menjador:

-Té gràcia, Ànec: a les persones solen seguir-les quan fan una cosa dolenta, i a nosaltres ens han seguit per fer les coses bé.

Annex 7: Preguntes sobre el conte

- Quines conductes han anat apareixent en el transcorregut del conte?
- Com creieu que han actuat els personatges enfront de les diferents situacions?
- Haguéreu actuat d'una altra manera? Com?
- Quines altres coses es podrien fer per a garantir una major seguretat a les vies?
- Perquè creieu que és important respectar les normes i senyals de tràfic?

Annex 8: Frases sobre comportaments i actituds viàries

- Què faries si una dona major volguera creuar pel pas de vianants?
- Què faries si jugant amb el baló al carrer, s'escapara i caiguera a la carretera?
- Què faries si anares amb la bici pel carrer, però descobrisses que hi ha un carril de bicis?
- Què faries si anares amb la bici i observares que el semàfor està en color taronja?
- Què faries si anares a creuar pel pas de vianants i vegueres que el color verd està parpellejant?
- Què faries si una persona invident anara sola per carrer i volguera creuar pel pas de vianants?
- Què faries si algú tinguera pressa i volguera passar per davant de tu per la vorera?
- Què faries si anares amb bicicleta, però hagueres de creuar un pas de vianants?
- Què faries si volgueres anar per un camí que saps que no hi ha quasi il·luminació?
- Què faries si el perderes pel carrer?
- Què faries si hagueres dut el patinet a l'escola, però t'hagueres oblidat del casc i les genolleres?
- Què faries si anares a seure a l'autobús però el cinturó de seguretat estiguera trencat?
- Què faries si anares a creuar un pas de vianants però no hi haguera semàfor?

Annex 9: Senyals elaborades

- Semàfor

- Senyal de STOP
- Senyal de pas per a vianants
- Senyal de cedir el pas
- Senyal de circulació prohibida
- Senyal d'entrada prohibida
- Senyal de sentit obligatori

Annex 10: Conductes adequades i inadequades

- Una persona viatjant en un cotxe amb cinturó de seguretat; una altra sense cinturó.
- Una persona viatjant com a passatger jugant i molestant al conductor; una persona seguida correctament com a passatger.
- Una persona baixant d'un vehicle per la part de la carretera; una altra baixant per la part de la vorera.
- Una persona que utilitza el casc per a anar en bicicleta; una altra que no du casc.
- Una persona passant el semàfor en roig; una altra passant el semàfor en verd.
- Una persona que creua pel pas de vianants; una altra que ho fa per la carretera.
- Una persona que mira als dos costats abans de creuar pel pas de vianants; una altra que creua sense mirar.
- Una persona que camina per un carrer on no hi ha llums utilitzant una armilla reflectora; una altra que no ho fa.
- Un vianant que camina pel mig de la carretera; un altre que ho fa per la vorera.
- Una persona dalt de la vorera esperant fins que el semàfor canvie a color verd per a creuar; una altra esperant, però baix de la vorera, a la carretera.

Annex 11: Endevinalles

- Enmig d'un encreuament estic i quan toque el xiulet para la circulació. Saps dir-me qui sóc? Agent de policia.
- Al carrer em veuràs i en creuar d'un costat a un altre les meues ratlles trepitjaràs. Qui sóc? / Animal sembla, animal no sóc. Milers de ratlles tinc ... Qui sóc? Pas per a vianants

- Quan un cotxe distret aquí pretén aparcar, jo m'ature molt a prop i el convida a continuar. A la porta d'un garatge o a l'entrada a l'hospital em veuràs sempre ben posada. Qui sóc? El senyal de prohibit.
- Amb només tres colors ordene a cada u, si tots em respecten, no hi haurà cap accident, qui sóc? El semàfor.
- Sóc un triangle d'amabilitat pel qual els cotxes es deixen passar, quiosc? El senyal de cedir el pas.
- Roja com una poma, sembla la caixa d'una ensaïmada, qui sóc? El senyal *STOP*.
- Pel dia i la nit me'l pose al cotxe, i en cas de frenada no em done cap colp, qui sóc? / S'usa per als pantalons, també al cotxe, tant de dia com de nit, què és? El cinturó de seguretat.
- Sóc un dònut i per on has d'anar, les meues fletxes t'ho indicaran, qui sóc? El senyal de sentit obligatori.

Annex 12: Qüestions sobre els elements de seguretat

- Quin element o elements utilitzarem quan muntem en bicicleta?
- Quin element o elements utilitzarem quan usem el patí?
- Quin element o elements utilitzarem si usem els patins?
- Quin element o elements utilitzarem quan viatgem amb cotxe?
- Quin element o elements utilitzarem si s'ha avariat el cotxe en una carretera i hem de baixar d'ell?

Annex 13: Registre anecdòtic

Nom i cognoms de l'alumne/a: _____

Lloc: _____ Data: _____ Hora: _____

Activitat: _____

Situació: _____

Circumstàncies rellevants: _____

Descripció del fet observat: _____

Interpretació: _____

Valoració: _____

Annex 14: Avaluació del procés d'Ensenyament – Aprenentatge

ÍTEMS	SI	A VEGADES	NO
Han identificat els diferents senyals de tràfic que han aparegut relatius a cada sistema de conducció?			
Han actuat de forma responsable respectant les normes i senyals de tràfic?			
Han fet un ús adequat i responsable dels elements de seguretat?			
Han sigut capaços de diferenciar conductes adequades de conductes inadequades a les vies per mitjà de la reflexió?			
Han sigut capaços de reflexionar sobre els comportaments adequats que s'han de prendre a les vies?			
Han representat adequadament els diferents senyals de tràfic i elements viaris per mitjà del dibuix?			
Han reconegut els diferents elements de seguretat?			
Han sabut quins són els beneficis que comporta realitzar una conducta adequada?			
Han sabut detectar quines són les conseqüències de realitzar una conducta inadequada?			
Han reconegut quines són les funcions i el rol que exerceixen els agents de policia a les vies públiques?			
Han conegut els diferents senyals de tràfic que han aparegut?			
Han conegut els elements viaris que han aparegut?			
Han esbrinat quina és la funció que exerceixen els elements de seguretat tractats?			
Han sabut quina és la funció dels senyals de tràfic apareguts?			
Han sabut quina és la funció dels elements viaris tractats?			
Han reflexionat sobre aquelles formes d'actuar que s'haurien d'adoptar enfront de les situacions plantejades?			
Han associat els senyals de tràfic amb aquelles conductes que s'haurien d'adoptar enfront d'ells?			
Han representat cada rol de forma adequada?			
Han proposat conductes i actituds segures front a les situacions plantejades?			

Han proposat situacions que requerisquen l'ús d'elements de seguretat?			
Han comprés la importància de respectar els senyals de tràfic i normes viàries?			

Annex 15: Avaluació de la pràctica docent

ÍTEMS	SI	A VEGADES	NO
S'ha afavorit un clima adequat entre alumnes i mestra?			
S'ha fomentat la participació dels nens i nenes?			
S'ha afavorit l'elaboració de normes de convivència oferint un espai de respecte a l'aula?			
S'ha partit dels interessos i coneixements previs dels/les alumnes?			
La relació amb les famílies ha sigut fluida afavorint el procés d'aprenentatge?			
Les explicacions de les activitats han sigut clares i adaptades a l'edat i característiques dels nens i nenes?			
S'ha oferit ajuda durant el desenvolupament de les activitats?			
S'ha respectat el ritme d'aprenentatge de cada nen i nena?			
S'ha comprovat de diferents modes si els nens i nenes han comprés les activitats?			
S'ha comunicat la finalitat de les activitats abans d'iniciar-les?			
S'ha afavorit la resolució de conflictes de manera assertiva?			
S'han tingut en compte les opinions i les aportacions de tots els nens i nenes?			
S'ha facilitat l'adquisició de nous coneixements a través de diferents			

tècniques (fent preguntes, demostracions)?			
--	--	--	--

Annex 16: Avaluació de la programació - projecte

ÍTEMS	SI	A VEGADES	NO
S'han oferit experiències que permeteren conèixer les diferents normes i senyals de tràfic relatius a cada sistema de conducció?			
S'han brindat situacions que permeteren conèixer les funcions dels diferents senyals de tràfic?			
S'han presentat ocasions que permeteren conèixer els elements viaris que han aparegut?			
S'han proporcionat experiències que permeteren conèixer i posar en pràctica l'ús adequat i responsable dels elements de seguretat?			
Les conductes i situacions treballades sobre Educació Viària han sigut adaptades al nivell i característiques dels nens i nenes?			
S'ha oferit un espai de diàleg que permetera dur a terme la reflexió sobre les diferents conductes i situacions plantejades?			
S'han presentat situacions on pogueren reflexionar sobre els comportaments adequats que s'han de prendre a les vies?			
S'ha proporcionat un espai que els permetera representar adequadament els diferents senyals de tràfic i elements viaris per mitjà del dibuix?			
S'han presentat situacions que permeteren conèixer i familiaritzar-se amb els elements de seguretat?			
S'ha proporcionat suficient informació que fera possible el coneixement de les funcions dels elements viaris?			
S'ha afavorit el treball de manera col·lectiva podent compartir coneixements amb els altres?			
S'ha afavorit el treball de forma individual posant en pràctica els coneixements previs i els nous?			

S'han presentat situacions que permeteren conèixer i distingir els diferents tipus de vehicles tractats?			
S'han mostrat situacions que permeteren associar els senyals de tràfic amb aquelles conductes que s'haurien d'adoptar enfront d'ells?			
S'han proporcionat experiències que possibilitaren la representació i coneixement de diferents rols a les vies públiques?			
S'han possibilitat espais on pogueren proposar i realitzar conductes i actituds segures enfront de situacions plantejades?			
S'han oferit experiències que permeteren posar en pràctica l'ús adequat dels elements de seguretat?			
S'ha proporcionat un espai on els xiquets i xiquetes pogueren proposar situacions que requeriren l'ús d'elements de seguretat?			
S'han plantejat situacions en les quals pogueren valorar la importància de respectar els senyals de tràfic i normes viaris?			
S'ha afavorit la participació activa de les famílies?			